

**Pozměňovací návrh
PhDr. Ivana Gabala**

k vládnímu návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony
(sněmovní tisk 288)

Předkládám tento pozměňující návrh

V § 174 v odstavci 2 se doplňuje nový bod d), který zní:

„d) provádí každoroční zjišťování v oblasti rovného přístupu ke vzdělávání, zejména s ohledem na sociální a etnický původ dětí a žáků.

Body d) a e) se přečísloují jako e) a f)“

V Praze 14. ledna 2015

Ivan Gabal

Platné znění § 174 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, s vyznačením navrhované změny:

§ 174

- 2) Česká školní inspekce ve školách a školských zařízeních zapsaných do školského rejstříku a na pracovištích osob, kde se uskutečňuje praktické vyučování nebo odborná praxe podle § 65 odst. 2 a § 96 odst. 2 v rámci inspekční činnosti
- a) získává a analyzuje informace o vzdělávání dětí, žáků a studentů, o činnosti škol a školských zařízení zapsaných do školského rejstříku, sleduje a hodnotí efektivnost vzdělávací soustavy,
  - b) zjišťuje a hodnotí podmínky, průběh a výsledky vzdělávání, a to podle příslušných školních vzdělávacích programů,
  - c) zjišťuje a hodnotí naplnění školního vzdělávacího programu a jeho soulad s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem,
  - d) provádí každoroční zjišťování v oblasti rovného přístupu ke vzdělávání, zejména s ohledem na sociální a etnický původ dětí a žáků,**
  - e) vykonává kontrolu dodržování právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb,
  - f) vykonává veřejnosprávní kontrolu⁴⁰⁾ využívání finančních prostředků státního rozpočtu přidělovaných podle § 160 až 163.

Důvodová zpráva

Navrhuje se doplnit odstavec, který definuje kompetence České školní inspekce (ČŠI). Jde o implicitní vyjádření již dnes šířeji zaměřené inspekční činnosti. Vzhledem k tomu, že téma rovného přístupu a dokončování středního vzdělání je jedním z hlavních strategických cílů jak České republiky, tak Evropské unie, je toto zákonné pověření nezbytné z hlediska vyloučení pochybností o tom, kdo by měl tento monitoring provádět. Již dnes ČŠI na základě pověření Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy sleduje například zastoupení žáků romského etnika v základních školách a v programech zaměřených na podporu dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.

Hodnocení vzdělávací soustavy v oblasti rovného přístupu ke vzdělávání

Vzdělávací systém je jednou z nejvýznamnějších integrujících sil každé vyspělé společnosti, a to nejenom v oblasti předávání poznatků, kulturního kapitálu, rozvíjení schopností, sdílených hodnot a společných tradic, ale rovněž z hlediska vývoje společenských nerovností, v přístupu na pracovní trh, v zaměstnanosti a i v kvalitě života.

Jedním z nejvýznamnějších zdrojů vzdělanostních nerovností v ČR je sociální původ, vzdělání a sociální postavení rodičů a jak ukazují výsledky dostupných analýz také etnický

původ rodičů. Vzdělávací systém tak přímo ovlivňuje soudržnost české společnosti, výskyt i šance na překonávání sociálního znevýhodnění i sociální vyloučení. V mezinárodních srovnávacích výzkumech (například OECD) patří Česká republika dlouhodobě k zemím, kde jsou vzdělanostní výsledky a vzdělanostní dráhy dětí nadprůměrně silně ovlivněny jejich sociálním původem a jsou tak silně ovlivňovány mimoškolními faktory. Jak pro zvýšení sociální otevřenosti vzdělávacího systému, tak pro zvýšení role vzdělávacího systému v integraci, demokratičnosti a soudržnosti české společnosti potřebuje školský systém i vzdělávací politika systematické monitorování těchto nerovností a jejich vývoje, aby na tento vývoj mohl kvalifikovaně reagovat.

Posilování rovnosti v přístupu ke vzdělání, a to z nejrůznějších hledisek, včetně regionálního, etnického, sociálního rozměru, vyžaduje kvalitní informace o vývoji nerovností. Vyrovnávání nerovností podporuje zdravý demokratický vývoj, soudržnost společnosti a snižuje podíl sociálně vyloučených. Vhodně nastavený vzdělávací systém může podstatně přispívat ke zvyšování prostupnosti společnosti, vyrovnávat životní příležitosti, omezovat vytlačování znevýhodněných skupin na okraj společnosti a tím přispívat k jejich začleňování. ČR čerpá dosud informace o těchto vazbách převážně z výzkumů PISA (OECD).

Protože se dlouhodobě nedaří zlepšovat výsledky žáků pramenící z jejich sociálního původu, je nutné zavést pravidelné sledování a na základě národního šetření provádět analýzu vzdělanostních drah a šancí na základě sociálního a etnického původu. To vše je nezbytné pro efektivní zavádění a využívání opatření, včetně finančních, které mají za cíl pomáhat sociálně znevýhodněným žákům zvyšování jejich šancí na úspěch ve škole i v životě.